

FAMILIE-/ARVERET – OMPRØVEN I FEBRUAR 2018

VIGTIGT:

Da der som følge af en lovændring gennemført i maj 2017 eksamineres efter mere end ét pensum, skal det fremgå tydeligt af besvarelsens forside og sidehoveder, om man besvarer efter det ene eller det andet pensum.

Brug for nemheds skyld betegnelserne ”nyt pensum” eller ”gammelt pensum”.

Såfremt det ikke fremgår af besvarelsen, vil den blive bedømt efter nyt pensum.

Gammelt pensum udgøres af pensum fra perioden fra udgivelsen af Arveret 2013 frem til og med august 2017.

Pensum anvender *RETSVIRKNINGSLOVEN*, og grundbøgerne er:

Familieret 2012 af Ingrid Lund-Andersen og Irene Nørgaard samt *Arveret 2013* af Irene Nørgaard. Begge udgivet på *Jurist- og Økonomforbundets Forlag*.

Nyt pensum udgøres af pensum fra september 2017.

Pensum anvender *ÆGTEFÆLLELOVEN*, og grundbøgerne er:

Familieret 2017 af Irene Nørgaard, Caroline Adolphsen og Eva Naur samt *Arveret 2013* med senere tilføjelser og ændringer af Irene Nørgaard. Begge udgivet på *Jurist- og Økonomforbundets Forlag*.

VIGTIG INFORMATION OM FAMILIERETSOPGAVENS TIDSFORLØB:

Til trods for opgavens forløb over tid er der i opgaven IKKE tilsigtet spørgsmål om overgangsregler mellem retsvirkningsloven og ægtefælleloven.

Opgaverne skal løses fuldt ud efter det regelsæt, man har angivet, jf. informationen på forsiden, og alle overdragelser og handlinger behandles derfor, som om hændelsestidspunktet ligger inden for rammerne af det pågældende regelsæt!

Opgave nr. 1

Heidi og Mick blev gift i 1999. Heidi var på SU, og Mick havde et godt betalt job. Året efter arvede Mick 500.000 kr., og på Micks foranledning købte de et rækkehus. Selv om kun Mick havde rede penge til udbetalingen, ville de købe huset sammen. Mick lovede at betale udbetalingen med 200.000 kr. fra arven, så de undgik et dyrt banklån. Resten blev betalt med et fælles kreditforeningslån på 800.000 kr. Skødet angav, at de ejede huset i lige sameje. Parret betalte månedlig lige meget til de faste udgifter til huset, men da Mick tjente mest, betalte han et månedligt ekstra-beløb til madindkøb – i alt 40.000 kr. over en periode på 5 år.

I 2005 var Heidi i job som indretningsarkitekt, og de solgte rækkehuset og købte en villa. Friværdien i rækkehuset var på salgstidspunktet på 500.000 kr., og de penge blev brugt til udbetaling på villaen. Resten af villaens pris blev betalt gennem et fælles kreditforeningslån på 2.000.000 kr. Skødet angav, at de ejede villaen i lige sameje. De betalte nu ligeligt til alle udgifter og havde to børn. Da Heidi kom ud for en ulykke i december 2015, fik hun udbetalt 400.000 kr. fra sin ulykkesforsikring, blev opsagt fra sin stilling og startede som selvstændig. Pengene fra ulykkesforsikringen blev investeret i en særskilt aktiepost, som ikke blev rørt i de følgende år.

I februar 2018 besluttede parret at blive skilt. De satte huset til salg og flyttede hver for sig. Heidi anmodede om børnebidrag og ægtefællebidrag, og Mick blev pålagt at betale

begge dele fra og med d. 1. marts. Parret indsendte skilsmissebegæring d. 31. maj 2018, og boet blev gjort op d. 1. december 2018.

Villaen blev vurderet d. 31. maj 2018, og vurderingen viste en friværdi på 700.000 kr. Den blev d. 17. november 2018 solgt over vurderingsprisen, og da al gæld vedrørende huset var betalt, var der et overskud på hussalget på 850.000 kr. Mick påstod principalt, at villaen var hans alene, subsidiært at han havde et krav mod Heidi på 250.000 kr. eller derunder, idet han alene havde betalt udbetalingen. Han rejste også et krav på 40.000 kr., idet han havde betalt mere end hende til husholdningen, da de boede i rækkehuset.

Heidi mente, at hun ejede halvdelen af villaen og ikke skyldte Mick noget.

Heidis aktier havde en salgsværdi på 500.000 kr. d. 31. maj 2018, og hun solgte aktierne til denne pris d. 15. juni og satte provenuet ind på en konto, som hun kaldte sin "aktiekonto". Der stod 380.000 kr. på aktiekontoen d. 1. december 2018, da hun havde måttet leve af pengene på aktiekontoen fra og med juni måned 2018 til og med november samme år pga. manglende indtægt i perioden juni-oktober. Aktierne havde i øvrigt givet et afkast på 25.000 kr. henover årene. Afkastet stod på en separat konto, som hun kaldte "ekstrakontoen".

På Heidis konto for honorarer stod der d. 31. maj 2018 5.000 kr. D. 29. november fik Heidi udbetalt et honorar på 200.000 kr. efter skat vedrørende en indretningsopgave udført i oktober 2018, og d. 1. december stod der derfor 205.000 kr. på kontoen. Mick brugte sin fulde løn hver måned. Der stod 30.000 kr. på hans lønkonto d. 31. maj 2018, som udgjorde hans løn for maj måned samme år, og d. 1. december 2018 stod der 60.000 kr., som var løn for oktober og november samme år. I de mellemliggende måneder var der indbetalt 30.000 kr. i løn hver måned, som var forbrugt til almindelige udgifter til husleje og husholdning.

Saldoen på parrets fælles dankortkonto var 0 kr. ved samlivsophævelsen, og kontoen blev kun rørt, da Heidi d. 20. maj 2018 hævede 35.000 kr. til køb af en designerstol til sit nye hjem. Stolen var stadig 35.000 kr. værd på skiftet, og gælden på dankortkontoen på 35.000 kr. var ikke betalt.

Micks bil var 220.000 kr. værd d. 31. maj 2018 og 200.000 kr. værd d. 1. december 2018.

Derudover havde parret kun værdiløst indbo. Mick skyldte d. 31. maj 2018 10.000 kr. i børnebidrag og 5.000 kr. i ægtefællebidrag. Disse beløb var stadig ikke betalt d. 1. december 2018.

Hvordan skal boet kvantitativt deles, når de begge vil have mest muligt og ønsker at beholde egne aktiver samt ønsker en endelig afregning af deres mellemværender?

Løsningsvejledning til opgave nr. 1, nyt pensum:

1. Formueordningen og tidspunktet for værdiansættelse

Parret har ikke noget særeje, så der er delingsformue/formuefællesskab i ægteskabet, jf. ÆFL § 5. Aktiver og passiver medtages i det omfang, de er til stede på ophørstidspunktet, som er d. 31. maj 2018, jf. ÆFL § 27, stk. 1, idet dette er dagen, hvor der indgives begæring til skilsmisse.

Aktiver og passiver medtages til deres *værdi* på salgs-, udlægs- eller opgørelsestidspunktet d. 1. december 2018, jf. ÆFL § 28.

Familieret 2017, s. 252 ff.

2. Hvem ejer villaen, og til hvilket beløb skal den medtages på skiftet?

Da villaens udbetaling er provenuet fra salg af rækkehuset, må ejerforholdene til rækkehuset først fastslås – da der ønskes ”en begrundet stillingtagen”, er det væsentligt, at ejerforholdet til rækkehuset er drøftet i besvarelsen.

Både den formelle registrering, parrets aftale og den fælles hæftelse for gælden taler for, at der er etableret lige sameje om rækkehuset i forbindelse med købet. I modsat retning taler det, at M har erlagt hele udbetalingen, men da det understreges, at de vil købe huset sammen, må dette løses gennem vurdering af et evt. tilbagebetalingskrav. M's efterfølgende betaling af husholdningsudgifterne ændrer ikke på ejerforholdet.

Familieret 2017, s. 117 ff., herunder særligt s. 118 og 125-126.

Da rækkehuset var i lige sameje, jf. ovenfor, ejer Heidi halvdelen af provenuet ved salget. Da provenuet fra salget af rækkehuset indgår som udbetaling på villaen, erlægges H og M hver halvdelen af udbetalingen på villaen. De er også begge opført som formelle ejere, og de hæfter ligeligt for gælden, som de også afdrager på i fællesskab. Der er således overensstemmelse mellem det formelle ejerforhold, erlæggelse af udbetaling samt hæftelse og betaling af gæld på villaen. Villaen tilhører dermed H og M i lige sameje og skal opføres sådan i boopgørelsen.

Det er villaens værdi på salgstidspunktet, der er afgørende for værdiansættelsen på skiftet, jf. ovenfor under punkt 1, så villaen skal medtages som et aktiv på 425.000 kr. hos hver af ægtefællerne.

Familieret 2017, s. 254 ff.

3. Hvilke konsekvenser har det for boopgørelsen, at Mick har betalt Heidis andel af udbetalingen på rækkehuset?

M har erlagt den fulde udbetaling på rækkehuset og har herved betalt 100.000 kr. til køb af H's halvdel af rækkehuset. Parternes bevidsthed om handlingens retlige kvalificering er for lille til at mene, at de betragtede det som enten lån eller gave. De anså det blot som hensigtsmæssigt uden at forholde sig til, hvad der senere skulle ske. Da der er tale om et større enkeltstående beløb, der betales ud over M's bidrag til de almindelige

forsørgelsesudgifter, og *da* H havde en større berigelse ud af denne ordning, gives der et krav til M efter den almindelige formueretlige berigelsesgrundsætning svarende til det anvendte beløb på 100.000 kr. i det omfang, der er en tilsvarende eller større berigelse. Beløbet kan ikke blive større end M's tab, selv om H's berigelse er betydelig større. Kravet opføres som et almindeligt formueretligt krav mellem ægtefællerne, et passiv hos H og et aktiv hos M.

Familieret 2017, s. 225 ff.

Hvis den studerende kalder overførslen for et lån, skal lånet betales tilbage med det fulde beløb på 100.000 kr.

I denne opgave er det økonomiske resultat uændret, uanset om der statueres berigelseskrav eller lån, mens gave adskiller sig betydeligt, da gaver ikke kræver ægtepagt efter ÆFL. Hvis den studerende kalder overførslen for en gave, er der ikke noget tilbagebetalingskrav, og det skal der så tages højde for i boopgørelsen. Det vil være en grov fejl at kalde overførslen en gave og så senere indsætte et tilbagebetalingskrav.

Kvaliteten af argumentationen for godtgørelse, lån eller gave skal tillægges vægt.

4. Har M et tilbagebetalingskrav på 40.000 kr. vedr. merudgifter til husholdningen?

M betalte mere end H til husholdningen i en periode, hvor han havde en højere indtægt, end hun havde. ÆFL § 4 stiller ikke krav om, at ægtefællerne skal betale nøjagtig lige meget til den fælles husholdning. De 40.000 kr. over en periode på 5 år udgør kun 8.000 kr. om året og altså under 1.000 kr. om måneden, hvilket beløb klart kan indeholdes i den almindelige forsørgelsesforpligtelse. M har således ikke noget tilbagebetalingskrav i den anledning.

Familieret 2017, s. 228 ff.

5. H's aktier

5.a. Tidspunktet for værdiansættelse til brug for opgørelse af bodelen

H's aktier medtages i opgørelsen af hendes bodel til deres værdi, som var 500.000 kr., jf. både værdiansættelsen pr. 31. maj og salget d. 15. juni, kun 2 uger senere. At H har brugt af salgssummen i den mellemliggende periode, er bodelingen uvedkommende.

Afkastet fra H's aktier skal ligeledes indgå i opgørelsen af H's bodel med værdien, som er 25.000 kr.

5.b. I hvilket omfang kan værdien af aktierne udtages forlods?

Aktierne er surrogat for H's udbetaling fra ulykkesforsikringen, så H kan udtage erstatningen i det omfang, den ikke er forbrugt, jf. ÆFL § 36, stk. 1. Erstatningen var i behold på opgørelsestidspunktet (det senere forbrug er skiftet uvedkommende), men H kan ikke udtage hverken værdistigningen eller afkastet, jf. ÆFL § 36, stk. 1, så hun kan forlods udtage et beløb svarende til den udbetalte erstatning på 400.000 kr. Den forlods udtagelse sker efter beregningen af nettobodelene/beregningsgrundlaget og inden boslods-beregningen.

Familieret 2017, s. 309 f.

6. M's bil

Bilen medtages i opgørelsen til dens værdi på opgørelsestidspunktet, 200.000 kr., jf. ÆFL § 28.

Familieret 2017, s. 257 f.

7. Børnebidragene

De børnebidrag, der er forfaldne før ophørstidspunktet, skal opføres som et passiv i M's bodel, men ikke som et aktiv i H's bodel, idet de tilkommer barnet, jf. BFL § 18, stk. 1.

Familieret 2017, s. 267, note 43.

8. Ægtefællebidragene

Ægtefællebidragene er forfaldne før ophørstidspunktet og kan derfor opføres som et passiv i M's bodel, men ikke som et aktiv i H's bodel, jf. ÆFL § 26, stk. 1, nr. 8. H kan, jf. ÆSKL § 57, få det skyldige ægtefællebidrag tillagt sin boslod, hvorved bidraget afregnes sammen med bosloden på skiftet.

Familieret 2017, s. 265 f.

9. Gælden på parrets kassekredit

H har købt stolen til sig selv *efter* samlivsophævelsen, men *før* ophørsdagen. I det indre forhold er det derfor kun hende, der hæfter for gælden på parrets kassekredit på 35.000 kr., og hun ejer desuden den købte stol. Gælden opføres derfor som et passiv hos H og stolens værdi som et aktiv hos H. I det ydre forhold hæfter M også for gælden, da der var tale om en fælles konto, hvorfor han kan kræve, at H betaler den eller stiller sikkerhed herfor i forbindelse med skiftet, jf. ÆSKL § 56.

Familieret 2017, kap. 9.

10. M's lønkonto

Indeståendet på M's lønkonto var på ophørstidspunktet 30.000 kr., og dette indestående medtages i boopgørelsen. Senere bevægelser på kontoen er skiftet uvedkommende. Det gælder også de senere udbetalte 60.000 kr., som indestår på kontoen på skiftetidspunktet, idet de vedrører løn optjent efter ophørstidspunktet.

Familieret 2017, kap. 13.

11. H's honorarkonto

Indeståendet på H's honorarkonto var på ophørstidspunktet 5.000 kr., og dette indestående medtages i boopgørelsen. Senere bevægelser på kontoen er skiftet uvedkommende. Det gælder også de senere udbetalte 200.000 kr., som yderligere indestår på kontoen på skiftetidspunktet, idet de vedrører honorar optjent efter ophørstidspunktet.

Familieret 2017, kap. 13.

12. Kvantitativ boopgørelse og beregning af boslodder og boslodstilsvar

AKTIVER/PASSIVER	M's bodel	H's bodel
Villaen	425.000 kr.	425.000 kr.
Berigelseskrav i anledning af køb af rækkehus	100.000 kr.	÷ 100.000 kr.
M's bil	200.000 kr.	
H's aktier		500.000 kr.
Afkast af aktier		25.000 kr.
Budgetkonto		÷ 35.000 kr. (ÆSKL § 56)
Designerstol		35.000 kr.
Børnebidrag	÷ 5.000 kr.	
Ægtefællebidrag	÷ 10.000 kr.	
M's lønkonto	30.000 kr.	
H's honorarkonto		5.000 kr.
Nettobodele	740.000 kr.	855.000 kr.
Boslodsberegning		
Forlods til H, jf. ÆFL § 36, stk. 1		÷ 400.000 kr.
Ligedeling af resten (740.000 kr. + 455.000 kr./2)	<u>597.500 kr.</u>	<u>597.500 kr.</u>
Tillæg af ÆF-bidrag, jf. ÆSKL § 57		5.000 kr.
Tillæg af forlodskrav		400.000 kr.
Boslodder	597.500 kr.	1.002.500 kr.

Boslodstilsvaret

Boslodstilsvaret fra M til H kan beregnes på to måder, og de studerende kan frit vælge, hvilken de vil anvende:

De kan tage udgangspunkt i M's nettobodel på 740.000 kr. og fratække hans boslod på 597.500 kr. og tillægge ægtefællebidragsrestancen på 5.000 kr.: $740.000 \text{ kr.} \div 597.500 \text{ kr.} = 142.500 \text{ kr.} + 5.000 \text{ kr.} = 147.500 \text{ kr.}$

Eller de kan tage udgangspunkt i H's boslod på 1.002.500 kr. og fratække hendes nettobodel på 855.000 kr.

I begge tilfælde bliver boslodstilsvaret fra M til H 147.500 kr.

Ved afregning af boslodstilsvaret fra M til H er M's ægtefællebidragsgæld afregnet, jf. ÆSKL § 57.

M kan modregne de 100.000 kr., som H skylder ham som følge af den berigelse, som hun fik ud af, at han erlagde udbetalingen på rækkehuset. Herefter skal M betale H **47.500 kr.**

M kan, jf. ÆSKL § 56, kræve, at H enten betaler eller stiller sikkerhed for betaling af gælden på de 35.000 kr. på parrets kassekredit, som H hæfter alene for i det indre forhold, men som M er medhæftende for i det ydre forhold.

M kan i stedet vælge at betale den fulde gæld, og derefter kan han modregne i boslodstilsvaret til H og nøjes med at betale **12.500 kr.** Gør han det, SKAL han dog betale gælden først.

De dygtigste studerende bør angive begge løsningsmuligheder for M, men det er også ok kun at medtage den ene af de to.

M skal endvidere betale de 10.000 kr. i børnebidrag, men inddrivelsen har ikke noget med skiftet at gøre. De studerende må ikke anvende ægtefælleskiftelovens § 57 på børnebidragene, idet bestemmelsen handler om inddragelse af ægtefællebidrag. Da M skylder børnebidragene, OG da M også skal betale boslodstilsvaret til H, jf. nedenfor, kan det under alle omstændigheder ikke komme på tale at inddrive børnebidragene via modregning. Såfremt han har betalt gælden til banken, kan han afregne alle mellemværender mellem ham og H ved at betale **22.500 kr.** til H.

Løsningsvejledning til opgave nr. 1, gammelt pensum:

1. Formueordningen og tidspunktet for værdiansættelse

Parret har ikke noget særeje, så der er almindeligt formuefællesskab i ægteskabet, jf. RVL § 15. Aktiver og passiver medtages i det omfang, de er til stede på ophørstidspunktet, som er d. 31. maj 2017, jf. ÆSKL § 51, stk. 1, idet dette er dagen, hvor der indgives begæring til skilsmisse.

Aktiver og passiver medtages til deres værdi på salgs-, udlægs- eller opgørelsestidspunktet (det sidste er d. 1. december 2017), jf. ÆSKL § 52.

Familieret 2012, s. 258 ff.

2. Hvem ejer villaen, og til hvilket beløb skal den medtages på skiftet?

Da villaens udbetaling er provenuet fra salg af rækkehuset, må ejerforholdene til rækkehuset først fastslås – da der ønskes ”en begrundet stillingtagen”, er det væsentligt, at ejerforholdet til rækkehuset er drøftet i besvarelsen.

Både den formelle registrering, parrets aftale og den fælles hæftelse for gælden taler for, at der er etableret lige sameje om rækkehuset i forbindelse med købet. I modsat retning taler det, at M har erlagt hele udbetalingen, men da det understreges, at de vil købe huset sammen, må dette løses gennem en vurdering af tilbagebetalingskravet. M's efterfølgende betaling af husholdningsudgifterne ændrer ikke på ejerforholdet.

Familieret 2012, s. 115 ff., herunder særligt s. 122.

Da rækkehuset var i lige sameje, jf. ovenfor, ejer H halvdelen af provenuet ved salget. Da provenuet fra salget af rækkehuset indgår som udbetaling på villaen, erlægger H og M hver halvdelen af udbetalingen på villaen. De er også begge opført som formelle ejere, og de hæfter ligeligt for gælden, som de også afdrager i fællesskab. Der er således overensstemmelse mellem det formelle ejerforhold, erlæggelse af udbetaling samt hæftelse og betaling af gæld på villaen. Villaen tilhører dermed H og M i lige sameje og skal opføres som sådant i boopgørelsen.

Det er villaens værdi på salgstidspunktet, der er afgørende for værdiansættelsen på skiftet, jf. ovenfor under punkt 1, så villaen skal medtages som et aktiv på 425.000 kr. hos hver af ægtefællerne.

Familieret 2012, s. 260 ff.

3. Hvilke konsekvenser har det for boopgørelsen, at M har betalt H's andel af udbetalingen på rækkehuset?

M har erlagt den fulde udbetaling på rækkehuset og har herved betalt 100.000 kr. til køb af H's halvdel af rækkehuset. Parternes bevidsthed om handlingens retlige kvalificering er for lille til at mene, at de betragtede det som enten lån eller gave. De anså det blot som hensigtsmæssigt uden at forholde sig til, hvad der senere skulle ske. Da der er tale om et

større enkeltstående beløb, der betales ud over M's bidrag til de almindelige forsørgelsesudgifter, og *da* H havde en større berigelse ud af denne ordning, gives der et krav til M efter den almindelige formueretlige berigelsesgrundsætning svarende til det anvendte beløb på 100.000 kr. i det omfang, der er en tilsvarende eller større berigelse. Beløbet kan ikke blive større end M's tab, selv om H's berigelse er betydelig større. Kravet opføres som et almindeligt formueretligt krav mellem ægtefællerne, et passiv hos H og et aktiv hos M.

Familieret 2012, s. 231 ff.

Hvis den studerende kalder overførslen for et lån, skal lånet betales tilbage med det fulde beløb på 100.000 kr.

Hvis den studerende kalder overførslen for en gave, var den ugyldig pga. manglende ægtepagt, og M har derfor også et krav mod H på 100.000 kr., jf. RVL § 30, stk. 1.

I denne opgave er det økonomiske resultat uændret, uanset om der statueres berigelseskrav, lån eller ugyldig gave, men det mest korrekte resultat er berigelseskrav med de givne oplysninger.

Kvaliteten af argumentationen for godtgørelse, lån eller gave skal tillægges vægt, selv om det økonomiske resultat er uændret.

4. Har M et tilbagebetalingskrav på 40.000 kr. vedr. merudgifter til husholdningen?

M betalte mere end H til husholdningen i en periode, hvor han havde en højere indtægt, end hun havde. RVL § 2 stiller ikke krav om, at ægtefællerne skal betale nøjagtig lige meget til den fælles husholdning. Tværtimod lægges der vægt på, at enhver bidrager efter egen evne. De 40.000 kr. over en periode på 5 år udgør kun 8.000 kr. om året, og altså under 1.000 kr. om måneden, hvilket beløb klart kan indeholdes i den almindelige forsørgelsesforpligtelse, jf. RVL § 2. M har således ikke et tilbagebetalingskrav i den anledning.

Familieret 2012, s. 231 ff.

5. H's aktier

5.a. Tidspunktet for værdiansættelse til brug for opgørelse af bodelen

H's aktier medtages i opgørelsen af hendes bodel til deres værdi, som var 500.000 kr., jf. både værdiansættelsen pr. 31. maj og salget d. 15. juni, kun 2 uger senere. At H har brugt af salgssummen i den mellemliggende periode, er bodelingen uvedkommende.

Afkastet fra H's aktier skal ligeledes indgå i opgørelsen af H's bodel med værdien, som er 25.000 kr.

5.b. I hvilket omfang kan værdien af aktierne udtages forlods?

Aktierne er surrogat for H's udbetaling fra ulykkesforsikringen, så H kan udtage erstatningen i det omfang, den ikke er forbrugt, jf. EAL § 18, stk. 2. Erstatningen var i behold på opgørelsestidspunktet (det senere forbrug er skiftet uvedkommende), men H kan

ikke udtage hverken værdistigningen eller afkastet, jf. EAL § 18, stk. 2, så hun kan forlods udtage et beløb svarende til den udbetalte erstatning på 400.000 kr. Den forlods udtagelse sker efter beregningen af nettobodelene/beregningsgrundlaget og inden boslodsberegningen. *Familieret 2012, s. 308 f.*

6. M's bil

Bilen medtages i opgørelsen til dens værdi på opgørelsestidspunktet, 200.000 kr., jf. ÆSKL § 52.

Familieret 2012, s. 261 f.

7. Børnebidragene

De børnebidrag, der er forfaldne før ophørstidspunktet, skal opføres som et passiv i M's bodel, men ikke som et aktiv i H's bodel, idet de tilkommer barnet, jf. BFL § 18, stk. 1.

Familieret 2012, s. 272, note 39.

8. Ægtefællebidragene

Ægtefællebidragene er forfaldne før ophørstidspunktet og kan derfor opføres som et passiv i M's bodel, men ikke som et aktiv i H's bodel, jf. ÆSKL § 53, stk. 2, 2. pkt. H kan, jf. ÆSKL § 57, få det skyldige ægtefællebidrag tillagt sin boslod, hvorved bidraget afregnes sammen med boslodden på skiftet.

Familieret 2012, s. 271.

9. Gælden på parrets kassekredit

H har købt stolen til sig selv *efter* samlivsophævelsen, men *før* ophørsdagen. Hun hæfter derfor i det indre forhold alene for gælden på parrets kassekredit på 35.000 kr., og hun ejer desuden den købte stol. Gælden opføres derfor som et passiv hos H og stolens værdi som et aktiv hos H. I det ydre forhold hæfter M også for gælden, da der var tale om en fælles konto, hvorfor han kan kræve, at H betaler den eller stiller sikkerhed herfor i forbindelse med skiftet, jf. ÆSKL § 56.

Familieret 2012, kap. 9.

10. M's lønkonto

Indeståendet på M's lønkonto var på ophørstidspunktet 30.000 kr., og dette indestående medtages i boopgørelsen. Senere bevægelser på kontoen er skiftet uvedkommende. Det gælder også de senere udbetalte 60.000 kr., som indestår på kontoen på skiftetidspunktet, idet de vedrører løn optjent efter ophørstidspunktet.

Familieret 2012, kap. 13.

11. H's honorarkonto

Indeståendet på H's honorarkonto var på ophørstidspunktet 5.000 kr., og dette indestående medtages i boopgørelsen. Senere bevægelser på kontoen er skiftet uvedkommende. Det gælder også de senere udbetalte 200.000 kr., som yderligere indestår på kontoen på skiftetidspunktet, idet de vedrører honorar optjent efter ophørstidspunktet.

Familieret 2012, kap. 13.

12. Kvantitativ boopgørelse og beregning af boslodder og boslodstilsvar

AKTIVER/PASSIVER	M's bodel	H's bodel
Villaen	425.000 kr.	425.000 kr.
Godtgørelseskrav i anledning af køb af rækkehus	100.000 kr.	÷ 100.000 kr.
M's bil	200.000 kr.	
H's aktier		500.000 kr.
Afkast af aktier		25.000 kr.
Budgetkonto		÷ 35.000 kr. (ÆSKL § 56)
Designerstol		35.000 kr.
Børnebidrag	÷ 5.000 kr.	
Ægtefællebidrag	÷ 10.000 kr.	
M's lønkonto	30.000 kr.	
H's honorarkonto		5.000 kr.
Nettobodele	740.000 kr.	855.000 kr.
Boslodsberegning		
Forlods til H, jf. EAL § 18, stk. 2		÷ 400.000 kr.
Ligedeling af resten (740.000 kr. + 455.000 kr./2)	<u>597.500 kr.</u>	<u>597.500 kr.</u>
Tillæg af ÆF-bidrag, jf. ÆSKL § 57		5.000 kr.
Tillæg af forlodskrav		400.000 kr.
Boslodder	597.500 kr.	1.002.500 kr.

Boslodstilsvaret

Boslodstilsvaret fra M til H kan beregnes på to måder, og de studerende kan frit vælge, hvilken de vil anvende:

De kan tage udgangspunkt i M's nettobodel på 740.000 kr. og fratække hans boslod på 597.500 kr. og tillægge ægtefællebidragsrestancen på 5.000 kr.: $740.000 \text{ kr.} \div 597.500 \text{ kr.} = 142.500 \text{ kr.} + 5.000 \text{ kr.} = 147.500 \text{ kr.}$

Eller de kan tage udgangspunkt i H's boslod på 1.002.500 kr. og fratække hendes nettobodel på 855.000 kr.

I begge tilfælde bliver boslodstilsvaret fra M til H 147.500 kr.

Ved afregning af boslodstilsvaret fra M til H er M's ægtefællebidragsgæld afregnet, jf. ÆSKL § 57.

M kan modregne de 100.000 kr., som H skylder ham som følge af den berigelse, som hun fik ud af, at han erlagde udbetalingen på rækkehuset. Herefter skal M betale H **47.500 kr.**

M kan, jf. ÆSKL § 56, kræve, at H enten betaler eller stiller sikkerhed for betaling af gælden på de 35.000 kr. på parrets kassekredit, som H hæfter alene for i det indre forhold, men som M er medhæftende for i det ydre forhold.

M kan i stedet vælge at betale den fulde gæld, og derefter kan han modregne i boslodstilsvaret til H og nøjes med at betale **12.500 kr.** Gør han det, SKAL han dog betale gælden først.

De dygtigste studerende bør angive begge løsningsmuligheder for M, men det er også ok kun at medtage den ene af de to.

M skal endvidere betale de 10.000 kr. i børnebidrag, men inddrivelsen har ikke noget med skiftet at gøre. De studerende må ikke anvende ægtefælleskiftelovens § 57 på børnebidragene, idet bestemmelsen handler om inddragelse af ægtefællebidrag. Da M skylder børnebidragene, OG da M også skal betale boslodstilsvaret til H, jf. nedenfor, kan det under alle omstændigheder ikke komme på tale at inddrive børnebidragene via modregning. Såfremt han har betalt gælden til banken, kan han afregne alle mellemværender mellem ham og H ved at betale **22.500 kr.** til H.

Opgave nr. 2

Efter et længerevarende sygdomsforløb døde den succesfulde børsspekulant Laust Prisnær den 21. november 2017 af kræft. Laust, der aldrig havde været gift, og hvis forældre var døde, havde to søstre Sophie og Pernille. Pernille havde en datter Pia og en stedsøn Per, mens Sophie havde to sønner Søren og Svend.

Laust havde i august 2017 oprettet et notartestamente, som hans advokat havde skrevet for ham. Testamentet havde følgende ordlyd:

»Kære venner

Da jeg aldrig selv har stiftet familie, vil jeg fordele mine penge som følger:

- 1. Halvdelen skal fordeles ligeligt mellem mine nevøer og niece, som har givet mig mange glæder.
Resten af boet skal fordeles efter nedenstående:*
- 2. Min assistent Anders Åger skal have min sportsvogn.*
- 3. Foreningen Jagtens Vilje skal have 400.000 kr. for deres utrættelige arbejde med naturbevaring i Nordsjælland, og Den Kongelige Ballet skal have 600.000 kr. for deres arbejde med at opretholde det kulturelle niveau i København.*
- 4. Da Per altid har været så glad for mit antikke stueur, skal han have ret til at udtage dette for sin arv.*
- 5. Mine kedsommelige og uduelige søstre skal ikke arve noget, så hvis der er mere tilbage, skal det resterende beløb gå til Den Kongelige Opera.«*

Den 23. november 2017 satte Sophie og Pernille en dødsannonce i avisen, og samme dag blev Pernille kontaktet af Ferdinand Frisk, der kunne fremvise en fødselsattest, hvoraf det fremgik, at Laust havde anerkendt faderskabet til Ferdinand. Attesten var underskrevet af Laust, og Ferdinand kunne fortælle, at Laust havde haft en kort affære med Ferdinands mor 30 år tidligere, men at kontakten var ophørt, da Ferdinand blev født.

Familien mødtes samme aften med Lausts advokat for at få styr på fordelingen af arven. Pernille gjorde gældende, at testamentet skulle tilsidesættes i sin helhed, da det ikke var udtryk for Lausts vilje. Hun begrundede dette med, at hendes bror altid havde hadet »det

københavnske kulturliv« og derfor ikke ville have testeret, som han gjorde, hvis han havde været ved sine sansers fulde brug.

Ferdinand gjorde gældende, at hele testamentet skulle bortfalde, da det byggede på den urigtige forudsætning, at Ferdinand ikke var arving.

Hvad skal advokaten svare til dette?

De øvrige familiemedlemmer ønskede alle, at arven i et eller andet omfang skulle fordeles efter testamentet.

Søren og Svend gjorde gældende, at hverken Per eller Ferdinand skulle arve, da Per ikke var Lausts nevø, og da Laust havde oprettet testamentet vel vidende, at han havde en søn. Svend ønskede desuden selv at udtage det antikke stueur, der havde en værdi af 150.000 kr.

Endelig gjorde Sophie og Pia gældende, at legatet til Jagtens Vilje skulle bortfalde, da en sådan forening slet ikke eksisterede, hvilket var korrekt. Det fremgik dog af Lausts kontoudskrifter, at han var en mangeårig bidragsyder til foreningen *Jagtens Hvile*, der havde til formål at begrænse den naturskadelige jagt i Nordsjælland.

Advokaten kunne berette, at der var 2.400.000 kr. i boet, som i det væsentlige stammede fra Lausts virksomhed.

Hvordan vil arven efter testamentet skulle fordeles, når alle parter ønsker mest muligt?

Løsningsvejledning til opgave nr. 2

1. Hvem er arvinger efter Laust Prisenær?

Laust Prisenær er far til Ferdinand Frisk, og Ferdinand er derfor eneste livsarving, jf. AL § 1, stk. 1. Da Laust ikke efterlader sig en ægtefælle eller andre børn, er Ferdinand desuden eneste tvangsarving, jf. AL § 5, stk. 1.

Litteratur: Arveret 2013, s. 39 ff.

2. Notartestamentets gyldighed og Ferdinands påstand om testamentets bortfald

Pernille anfægter testamentets gyldighed ud fra en antagelse om, at Laust ikke var testamentshabil. Da Pernille ikke står til at arve, hvis testamentet bortfalder, er hun imidlertid ikke berettiget til at komme med denne indsigelse, jf. AL § 79. Også Ferdinand gør gældende, at testamentet skal bortfalde, hvilket han er berettiget til, jf. AL § 79. Ferdinand kan imidlertid ikke få medhold i, at testamentet skal bortfalde efter AL § 77, stk. 1, nr. 1, da Laust godt vidste, at han havde et barn, hvorfor betingelsen om, at testator skulle have befundet sig i en vildfarelse, ikke er opfyldt. Såfremt Laust har befundet sig i en vildfarelse om, at uægte børn *ikke* er tvangsarvinger, vil testamentet i øvrigt ikke skulle bortfalde, da der i så fald vil skulle foretages en *korrigerende fortolkning* i overensstemmelse med AL § 77, stk. 2.

(Skulle en studerende overse, at Pernille ikke er berettiget til at fremkomme med en indsigelse mod testamentets gyldighed, vil det være en fejl at lade testamentet bortfalde som følge af manglende testamentshabilitet efter AL § 74. Laust dør af en fysisk sygdom, og den omstændighed, at Laust testerer anderledes, end søsteren – som Laust ikke bryder sig om – ville forvente, er ikke tilstrækkelig til, at testamentet kan bortfalde. Der er desuden tale om et notartestamente, hvilket skaber en formodning for, at Laust er testamentshabil, jf. også AL § 70).

Litteratur: Arveret 2013, s. 171 f., 180 ff., 191 ff., 197 ff. (160 ff.).

3. Arven til Ferdinand

Da Laust har skrevet testamente, hvor han testerer fuldt ud over sine ejendele, selv om han godt ved, at han har en søn, må det lægges til grund, at ønsket har været, at Ferdinand skal arve så lidt som muligt, altså sin tvangsarv. Da Laust ikke i et testamente kan råde over Ferdinands tvangsarv, jf. AL § 50, stk. 1, og da Ferdinand er eneste tvangsarving efter Laust, arver han derfor $\frac{1}{4}$ af boet, jf. AL § 5, stk. 1. Da boet er på 2.400.000 kr., arver Ferdinand derfor 600.000 kr. efter Laust.

Litteratur: Arveret 2013, s. 235 ff. og 240 f.

4. Arvinger efter testamentet

Opgaven lægger op til en diskussion af, om Per og Anders er testamentsarvinger, og om legatet til *Jagtens Vilje* skal gå til *Jagtens Hvile*.

Efter punkt 1 i testamentet skal Lausts »nevøer og niece« arve halvdelen af boet. Søren og Svend gør som testamentsarvinger gældende, at denne halvdel skal deles mellem dem og Pia, da Per ikke er Lausts biologiske nevø. Det er de berettigede til, jf. AL § 79, da deres lodder i boet bliver mindre, hvis Per arver. Da testamentet skal læses i sin helhed, og

det fremgår af punkt 4, at Per skal have ret til at udtage stueuret »for sin arv«, må det dog lægges til grund, at Laust har haft til hensigt at sidestille Per med de øvrige nevøer og niecen. Alternativt ville testamentets punkt 4 ikke have nogen betydning, da Per ikke i øvrigt er arving efter testamentet, og der specifikt er tale om en *udlægsret* til uret og ikke en ret til at købe dette af boet.

Efter testamentets punkt 2 skal Anders Åger arve Lausts sportsvogn. Sportsvognen findes imidlertid ikke i boet, og der er ikke holdepunkter i testamentet for, at Anders i stedet har ret til et sumlegat svarende til sportsvognens værdi. Legatet bortfalder derfor. Efter testamentets punkt 3 skal foreningen *Jagtens Vilje* arve et legat på 400.000 kr. Foreningen eksisterer imidlertid ikke, og spørgsmålet er derfor, om legatet bortfalder. Da testamentet er affattet af Lausts advokat og ikke af Laust selv, og Laust er mangeårig bidragsyder til *Jagtens Hvile*, der arbejder for netop det formål, der er nedskrevet i testamentet, må det lægges til grund, at der er tale om en fejlskrift, jf. AL § 76. Efter bestemmelsen skal testamentsbestemmelsen i et sådant tilfælde så vidt muligt gennemføres efter sin rette mening, hvorfor legatet i stedet skal tildeles *Jagtens Hvile*.

Litteratur: Arveret 2013, s. 190 f., 197 ff., 220 f. og 229 f.

5. Den kvantitative fordeling af arven

Da alle parter ønsker mest muligt, skal der foretages en begrundet stillingtagen til den betydning, som arven til Ferdinand har for testamentet, altså om denne arv skal belaste nevøerne og niecen, legatarerne eller alle, der står til at arve efter testamentet.

Laust har opdelt testamentet i to grupper, der udgøres af henholdsvis nevøerne og niecen, jf. testamentets punkt 1, og legatarerne, jf. de øvrige punkter i testamentet. Når Laust udtrykkeligt har skrevet, at nevøerne og niecen skal arve *halvdelen*, mens resten af arven skal fordeles mellem legatarerne, må testamentet forstås sådan, at nevøerne og niecen skal arve på lige fod med legatarerne. De er altså, som testamentet er formuleret, *ikke* residualarvinger, hvorfor formindsnelsen af boet som følge af den til Ferdinand udredte tvangsarv skal belaste begge grupper ligeligt. Den almindelige udfyldningsregel om, at legatarers rettigheder efter testamentet går forud for arvingernes, finder altså ikke anvendelse.

Det kan diskuteres, men skal afvises, at Lausts nevøer og niece skal arve halvdelen af det samlede bo *på bekostning af legatarerne*. Som testamentet er affattet, er der ikke noget, der tyder på, at nevøerne og niecen skal have en fortrinsstilling frem for legatarerne, og i testamentet lægger det op til *både* at være en endelig fordeling af hele boet og at være udtryk for den fordeling *mellem* testamentsarvingerne og legatarerne, som Laust havde ønsket. Dette understøttes af, at denne fordeling mellem testamentsarvinger og legatarer stemmer overens med boets omtrentlige størrelse på testationstidspunktet og dermed ville have medført, at Laust havde testeret (stort set) fuldt ud, såfremt han ikke havde efterladt sig en tvangsarving.

Derfor må den halvdel, som nevøerne og niecen arver, være halvdelen af det resterende bo, altså halvdelen af de $\frac{3}{4}$ af arven, der er friarv efter Laust.

Efter at tvangsarven er udredt, er der 1.800.000 kr. tilbage i boet. Heraf skulle nevøerne og niecen dele $\frac{1}{2}$, altså 900.000 kr., men Laust har testeret over:

- En sportsvogn, der ikke længere findes i boet.

- Et legat på 400.000 kr.
- Et legat på 600.000 kr.

I alt 1.000.000 kr. Dermed er der testeret over for meget, og testamentet kan derfor ikke opfyldes efter sit indhold. Efter ordlyden af testamentets punkt 1 skal nevøerne og niecen have »halvdelen«, mens øvrige legatarer skal dele »resten«. Dette må betyde, at de ikke skal afgive noget af deres andel af boet. Således skal de 900.000 kr. til dem udredes, inden den øvrige arv fordeles. Arven til de fire fordeles ligeligt mellem dem med 225.000 kr. til hver.

Herefter er der 900.000 kr. tilbage i boet til fordeling mellem Anders Åger, *Jagtens Hvile* og *Den Kongelige Ballet*. Der er ikke holdepunkter i testamentet for, at nogle af disse testationer har forrang for andre, hvorfor de almindelige udfyldningsregler til fordeling af testamentsarv anvendes. Da sportsvognen ikke længere findes i boet, er den relevante udfyldningsregel reglen om, at sumlegater afkortes forholdsmæssigt. De 900.000 kr. skal – i overensstemmelse med legaterne – fordeles i størrelsesforholdet 2/5-3/5, hvorfor *Jagtens Hvile* får 360.000 kr., og *Den Kongelige Ballet* får 540.000 kr.

Litteratur: Arveret 2013, kapitel 12 og s. 280 ff.

6. Den kvalitative fordeling af arven

Laust Prisnær testerer alene kvalitativt over sportsvognen og stueuret til en samlet værdi på 300.000 kr. og har således utvivlsomt overholdt sin kvalitative testationskompetence. Det fremgår af testamentets punkt 4, at Per har ret til at udtage det antikke stueur for sin arv i boet, altså en udlægsret. Per arver 225.000 kr., og uret har en værdi af 150.000 kr. Per kan derfor udtage uret på sin lod af arven, jf. AL § 59, jf. AL § 50, stk. 2, 2. pkt.

Litteratur: Arveret 2013, s. 277 f.

7. Den endelige fordeling/afstemning af boet

Ferdinand:	600.000 kr.
Pia:	225.000 kr.
Bo:	225.000 kr.
Svend:	225.000 kr.
Per:	225.000 kr. (herunder uret)
Jagtens Hvile:	360.000 kr.
Den Kongelige Ballet:	540.000 kr.

I alt: 2.400.000 kr.